7/11842

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14 0 BHİ 0 00 00 02-79
KONU : Yazılı Soru Önergesi

03 -02- 2006

## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ:18.01.2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/11842-18074/46467 sayılı yazınız.

Karaman Milletvekili Mevlüt AKGÜN'ün "Şeker kaçakçılığına ve şeker piyasasına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/11842) esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ali COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek: 3 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/11842

# KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN MEVLÜT AKGÜN'ÜN YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

**Cevap : 1**
Teşekkülümüzce alınan ihbarlar, şeker fabrikalarımızca yöresel olarak yapılan tespitler ve Güvenlik Kuvvetlerince yakalanan şekerler dikkate alındığında en fazla şekerin kaçak yollarla Doğu ve Güneydoğu sınırlarından geldiği gözlenmektedir. Kaçak şekerin hangi yollarla yurtiçine girdiği hususunda somut olarak bir bilgi ortaya konulamamakla birlikte yapılan ihbar ve alınan duyumlardan sınırdan katırlarla, yolcu beraberinde toplu taşıt araçlarıyla, gümrük kapılarından değişik adlarla yurda kaçak olarak girdiği anlaşılmaktadır.

Özellikle Güneydoğu Bölgemizde bulunan sınır kapılarından yurdumuza kaçak olarak getirilen şekerin, ambalajının değiştirilerek, KDV hariç 1,57 YTL olan fabrika teslimi yurtiçi satış fiyatımızın çok altında fiyatlarla yurtiçinde satıldığına dair zaman zaman Teşekkülümüze yazılı veya sözlü ihbarlar gelmektedir. Bu ihbarlar alındığında Teşekkülümüzce; T.C. İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Bakanlığımız, T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı, ilgili Valilikler bilgilendirilerek gerekli tedbirlerin alınması talep edilmektedir.

Sınır bölgelerimize yakın fabrikalarımızca yapılan araştırmalarda da kaçak şekerin genellikle ambalaj değişikliği ile yurtiçi ambalajlara konularak ucuz fiyatla ve faturasız satıldığı, bu fabrikalarımızca İl Koordinasyon Kurulu Toplantılarında konunun gündeme getirilmesine rağmen Güvenlik Kuvvetlerince yakalanan miktarın çok üzerinde kaçak şekerin girişi olduğu sanılmaktadır. Yurtiçi şeker satışlarımızı artırmak için yapılan vadeli ve iskontolu satışlara rağmen yurtiçi satış miktarının beklenen seviyede artmaması ve kişi başına şeker tüketiminin nüfus artışına paralel olarak artması gerektiği halde aksine düşmesi bu tespitlerimizi doğrulamaktadır.

Ülkemize yasal olmayan yollardan girerek pazarımızı daraltan kaçak şekerlerle ilgili olarak alınan duyumlar yıllardır ve özellikle 1996 yılından beri ilgili birimlere önlem almaları için iletilmektedir.

**Cevap : 2**
Birinci soruda da açıklandığı gibi Teşekkülümüzce; kaçak şekerle mücadele için öncelikle duyumların yoğun olarak alındığı bölgelerdeki illerin Valilikleri ile İçişleri Bakanlığı'nın ilgili birimleri; Bakanlığımız, Gümrük Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı bilgilendirilip önlem almaları istenmektedir. Yakalanan kaçak şekerlerin analiz, ambalaj, menşe ve değer tespitlerinde adli makamlarla, kolluk kuvvetlerine talepleri halinde yardımcı olunmaktadır.
Yakalanarak devlet malı haline gelmiş kaçak şekerler Maliye Bakanlığı Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Tasfiye İşletme Şube Müdürlüklerince ihale suretiyle perakende satış yoluyla tasfiye edilmektedir.

**Cevap : 3**
Kaçak şeker girişleri Teşekkülümüzün mali yapısına büyük oranda zarar vermesine ve stok soruna neden olmasına rağmen, bu zarar çiftçilerimize yansıtılmamıştır.

Türkşeker bünyesindeki şeker fabrikalarının ekim alanlarında (64 ile bağlı, 5 bin 233 köyde, 303 bin 411 üretici ailesi tarafından) üretilen pancarın tamamı satın alınarak tek bir çiftçimizin bile mağdur edilmesine meydan verilmemiştir. Türkşeker bünyesinde bulunan fabrikalara ait (25 fabrika toplamı) pancar üretim miktarlarında herhangi bir azalma meydana gelmemiş olup, son üç yıllık üretim miktarları aşağıda verilmiştir:

7/11842

| | Ton |
|---|---|
| 2003 | 9 131 202 |
| 2004 | 9 527 961 |
| 2005 | 9 848 011 |

Türkşeker satışlarının her yıl giderek azalması sonucu müteakip pazarlama yılına A şekeri stoku olmaksızın başlamak yerine tüketim fazlası şeker stokuyla girilmektedir.

| Pazarlama Yılı | A kotası şeker Stoku /ton | C şekeri ton | Toplam Stok ton |
|---|---|---|---|
| 2001/2002 sonu | 172 383 | 200 000 | 372 383 |
| 2002/2003 sonu | 206 488 | 289 636 | 528 824 |
| 2003/2004 sonu | 251 750 | 18 301 | 302 032 |
| 2004/2005 sonu | 317 988 | 95 644 | 444 232 |

Stok fazlası yıllık 110-150 000 ton şeker Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamı satışlarla değerlendirilmektedir. Her yıl 4634 sayılı Şeker Kanunu gereği arttırılan NBŞ kotasının pazarımızı yurtiçinde 117 000 ton daralttığı dikkate alınırsa; ve özel şeker fabrikalarının müteakip pazarlama yılına stok fazlası devretmediği gerçeğinden hareketle; yılda 200-250 bin ton kaçak şeker tüketildiği tahmin edilmektedir.

**Cevap : 4**
İstikrarlı üretim ancak, üretiminin kontrol altında tutulabilmesi ile mümkün olabilmektedir. Bu nedenle, Türkşeker, mali yapının bozulmasına neden olan stok sorununun çözümüne yönelik olarak; öncelikle 1998 yılından itibaren pancar üretiminde kota uygulamasına başlamıştır.

Türkiye'de 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun uygulamaya konulduğu 2002/2003 döneminde Kanun uyarınca şeker üreticisi şirketlere şeker kotası tahsis edilmesi uygulamasına geçilmiş ve pancar üretimi bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir. Kota uygulaması; Ülke kaynaklarının optimum düzeyde verimli ve etkin kullanımının bir aracı ve dolayısıyla Ülkemiz şeker sektörünün devamı, "üretici-işleyici-tüketici" tüm kesimlerin menfaati için gerekli olduğu düşünülmektedir.

Ancak, NBŞ kotasının Kanunun uygulamaya konulmasından bu yana her yıl Bakanlar Kurulu Kararı ile pancar şekeri ile ilişkilendirilmeksizin % 50 oranında artırılması, pancardan üretilen şekerin ve hammaddesinin üretimini azaltıcı etkisi olmuştur.

**Cevap : 5**
4634 sayılı Şeker Kanunu'nun temel amacı yurtiçi talebin yurtiçi üretim ile karşılanması olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda yerli üretim ancak Gümrük Vergileri ile korunabildiğinden şekerde Gümrük Vergisi % 135 olarak uygulanmaktadır. Ancak, Dünyada üretilen beyaz şekerin % 74'ü şeker kamışından, % 26'sı ise şeker pancarından üretilmektedir. Şeker kamışından üretilen şekerin maliyeti ise şeker pancarından üretilen şekere göre çok düşük olduğundan Dünya beyaz şeker borsalarına, şeker kamışından üretilen kristal şeker hakim olmakta ve borsa fiyatlarını belirleyici rol üstlenmektedir.

26/01/2006 tarihli Londra Borsasında oluşan 1 Ton şekerin FOB. Avrupa Limanları teslim fiyatı $/Ton 420,50 olmasına rağmen şeker pancarından kristal şeker üretilen ülkemizde şeker satış fiyatı $/Ton 1 192,10 İtalya'da $/Ton 1 220,- , Almanya'da $/Ton 1 200,- iken şeker ithal eden Suriye'de ise $/Ton 380,- dır.

Bu değerler dikkate alındığında şeker kaçakçılığının Dünya fiyatları ile yurt içi şeker satış fiyatı arasındaki farktan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Yurtiçi şeker satış fiyatımızın 1/3 oranında oluşan Dünya Beyaz Şeker Borsa fiyatlarına paralel fiyatlarla şeker ithal eden komşu ülkelerden, yolcu beraberinde ya da başka yasal olmayan yollardan ülkemize şeker getirilmektedir. T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Bakanlığımıza muhatap (28.11.2005 tarih ve 201445 sayılı ) yazısında; gümrük kapılarından yolcu giriş ve çıkışlarında uyulması gereken yasal sınırlara riayet edilmediği, yasa dışı yollardan ülkemize getirilen şekerlerin ambalajlarını değiştirmek suretiyle iç piyasada satıldığı, söz konusu kaçak şekerlere kesilen bir fatura veya irsaliye ile defalarca taşıma yapıldığı dolayısıyla yapılan uygulamalarda veya yakalamalarda ibraz edilen faturalarla mücadeleci birimlerin suçun ispatında zorlandıkları belirtilmiştir.

Kaçak şekerle mücadele için öncelikle duyumların yoğun olarak alındığı bölgelerdeki illerin Valilikleri ile İçişleri Bakanlığı'nın ilgili birimleri; Bakanlığımız, Gümrük Müsteşarlığı , Dış Ticaret Müsteşarlığı bilgilendirilip önlem almaları istenmektedir. Yakalanan kaçak şekerlerin analiz, ambalaj, menşe ve değer tespitlerinde adli makamlarla, kolluk kuvvetlerine talepleri halinde yardımcı olunmaktadır.

**Cevap : 6**

Şeker Sektörünün; yarattığı yüksek katma değer ve istihdam, diğer endüstrilerle olan çok boyutlu girdi çıktı ilişkisi, endüstriyel girdi kullanımındaki etkinliği ülke ekonomisi açısından önemli olmakla birlikte, şekerin stratejik bir ürün ve temel gıda maddesi olması pancar tarımı, şeker üretimi ve pazarlama faaliyetlerinin paralellik içinde yönlendirilmesi gereğini ortaya çıkarmaktadır.

Ülkemiz ve dünya şeker sektöründe önemli gelişmeler yaşanmakta, iç ve dış pazarlarda rekabet koşulları her geçen gün daha da sertleşmektedir. Bu şartlar altında pancardan şeker üreten bir ülke olarak gerek yurtiçi üretimin korunması, gerekse lojistik açıdan avantajlı olduğumuz dış pazarların gereği gibi değerlendirilmesi daha da önem kazanmaktadır. Ayrıca, karlılık ve verimlilik ilkeleri yanında sosyal amaçları da bulunan Türkşeker bünyesindeki şeker fabrikalarının faaliyetlerini sürdürebilmeleri, stok sorununun giderilmesi ve en önemlisi de pancar tarımının devamlılığı için, ülkemizin ihracat potansiyelinin kullanılması hususunda yasal düzenlemelerin yapılması gerekli görülmektedir. Bu doğrultuda, ihracat desteğinin; (daha önce Devletten alınan ve 4634 sayılı Şeker Kanunu ile son verilen ihracat için yapılan görev zararı şeklindeki Devlet ödemeleri yerine) Şirketlerden alınacak katkı paylarından oluşturulacak bir fon aracılığıyla karşılanması; ülkemizin mevcut pancar üretim ve ihracat potansiyelini Devlete yük olmadan değerlendirmesine imkan sağlayacaktır.

Sektörün sağlıklı bir şekilde sürdürülebilirliğinin sağlanması; yasal mevzuatlar ile getirilen düzenlemelerin fiilen uygulanarak amacına ulaşması, Kanun kapsamında yer alan tüm şirketlerin yasal yükümlülükleri doğrultusunda faaliyet göstermeleri, haksız rekabete meydan verilmemesi için etkin bir denetim mekanizması ile ve süreklilik içinde izlenmesi zorunludur.

Bu nedenlerle de 4634 sayılı Şeker Kanunu ile Ülkemizde şeker sektörünün düzenlenmesi, denetlenmesi ve sektöre yönelik uygulamaların gerçekleştirilmesi görevleri verilen Şeker Kurumu ve Hizmet Birimlerinin görevlerinin gereği gibi yerine getirmesine imkan sağlayacak yeni ve tatminkar bir düzenlemenin yürürlüğe girmesi gerekli görülmektedir.

Dünya ticaretinde sınırların silinmesi, sektörün globalleşmeye yönelik hedeflerini şimdiden belirlemesini ve gerçekleştirmesini de öncelikli kılmaktadır. Bu nedenle global politikaların ülke politikaları ile uyumu büyük önem arz etmektedir.